

sparse, praecipue ad margines, glandulifera, petala oblonge, purpureo-violacea ut in *H. silvestri*, a qua differt foliis breviter petiolatis, angustioribus, minus grosse serratis (inferioribus ignotis), glandulis paucioribus et toto habitu *H. matronalis*, — ab *H. matronali* autem notis *H. silvestris* et foliis longe acuminatis, petalis angustioribus, glandulis etc.

Caule villosa, superne etiam glanduloso, pedunculi inferne glabrioris. Glandulae juxtapedunculares adsunt. Calyx sparse glandulosus et pilosus, apice barbatus, coloratus, petala oblongo-obovata, apice rotundato vel brevissime cuspidata non emarginata.

In Italia: in silvaticis supra Lago di Castello ad Albano (HAYNALD, 13. jun 1862).

H. oblongipetala floribus et glandulis *H. silvestri* affinis, foliorum forma atque dentibus autem *H. matronali* similis, si revera hybrida, *H. matronalis* × *super-silvestris* aestimanda esset. Varietas autem alia petalis quoque *H. matronali* proxima, potius varietatem posterioris sistit *adenopodam* (cfr. p. 46,65).

(Continuabitur.)

A *Sinapis dissecta* Lag. Budapest határában *

Torday Györgytől (Budapest).

A *Sinapis dissecta* LAG. rendszeren lenvetésben fordul elő; LAGASCA a Madridban (1816) megjelent „Genera et species plantarum“ című művének 20. oldalán található első leírás szerint is „abunde venit inter sata praesertim *Lini usitatissimi*.“ Tehát szerzője is len között találta Spanyolországban.

Magja Európa más országaiba is, p. o. Tirolba a lenvetőmaggal terjedt el. Így a lenmag származásának megállapításánál a *Sinapis dissecta* LAG. magjának jelenlétét némely helyen vagy országban termett lenmagra nézve jellemzőnek tartják.

Hazánkban Nagy-Várad mellett — ugyancsak lenvetésben — SIMONKAI tanár úr figyelte meg először (I. N-Várad és vidékének növényvilága, [1890.] 19 és 54. old.). Utóbb 1892—93-ban BORBÁS tanár úr találta meg Vésztő mellett Békésmegyében „azon vasút mentén, mely Nagy-Várad irányából épült“ (BORBÁS levélben, I. Balaton Florája 1900., 288 old.).

Nem tulságosan meglepő tehát, de mindenesetre új adat, hogy ezen növényre Budapest határában (II. ker. Rézmáldülőben) én is reá akadtam két, zabbal bevetett szántóföldön és egy gazos puszta telken, hol a *Sinapis alba* L., *S. arvensis* L., *Raphanus Raphanistrum* L. és *Diplotaxis muralis* DC. keresztes virágúak társaságában elég bőven volt. Kezdetben abnormis fejlődésű *Sinapis albának* néztem, de midőn láttam, hogy tömegesen fordul elő s ettől elüt, figyelmesebb megtekintés után egy példányt elvittem dr. DEGEN Árpád úrnak a budapesti m. kir. magvizsgáló állomás

* *Sinapis dissecta* im Gebiete der Stadt Budapest.

igazgatójának, a ki volt szives meghatározni s megállapította, hogy ez a *Sinapis dissecta* LAG.

Budán a *Sinapis dissecta*nak csak a teljesen kopasz termésű alakját találtam. Ezt kell typusnak tartanom, mert szőrös termésű és szárú alakját LAGASCA is mint variációt különbözteti meg.

Oly nagy kereskedelmi forgalmú városok körül, mint a milyenné Budapest is fejlődött, egy-egy új adventív növény megjelenése már megszokott dolog. A mindig tökéletesbülő és megszorodó közlekedési eszközök által folyton élénkülőbb forgalom nagyon elősegíti a jövevény növények behurcolását s ily városok körül rendesen gazdag adventív Flóra fejlődik ki. Igen érdekes képet nyerünk erről, ha BORBÁS tanár úrnak erre vonatkozó — közel 30 évi — megfigyeléseit elolvassuk.

Mezőgazdasági szempontból ezen vadmustár jövevény nem kedves vendégünk, mert éppen olyan haszontalan és alkalmatlan gyom, mint a fent említett rokonai s szívesebben vettük volna, ha ott maradt volna, a honnan jött. A milyen érdekes a megjelenése a botanikusra nézve, éppen oly kellemetlen a gazdára nézve, mert kapával-kaszával kell nekimennie, hogy kiirthassa hasznos növényei közül, melyeket — erőteljes, terebélyes növésénél fogva — tömegesebb fellépése által igen könnyen elnyomhat. (Egy nyári gyom lévén, irtása úgy eszközlendő a szántóföldön, mint a többi egy nyári kereszties virágú gyomoké).

Magja a jól fejlődött, nagy szemű buza-, árpa-, rozs- és len közül 8-as szövetű rostával rostálható ki, apróbb szemű gabonákból és zabból azonban csak triór segélyével távolítható el. Here féle magvakból 16- és 14-es szövetű rostával tisztíthatjuk ki úgy, hogy a heremagot a rostán átejtjük, a *Sinapis dissecta* magját pedig felfogjuk. Különbén ezen gyommag a herefélék magja közé nem is igen kerülhet, mert — megfigyelésem szerint — a here első (takarmánynak való) lekaszásának idejére a *Sinapis dissecta* a többi mustárokkal és a *Raph. Raphanistrum*mal együtt a fejlődésnek már azon stádiumába jutott, hogy a lekaszás után többé nem sarjadzhat, s így a második (magnak való) kaszás idején a herésben csak azon szálak lehetnek, melyeket előbb a kasza véletlenül elkerült, de magjukat már ezek is elhúllatták.

Innen van azután az, hogy herefélék magjában oly ritkán találkozunk a *Sinapis*ok magjával.

Verf. berichtet über die Entdeckung der *Sinapis dissecta* LAG. (kahlfrüchtige Form) auf zwei Haferfeldern und an einer mit Unkraut bewachsenen wüsten Stelle im „Rézmál“ Grunde bei Ofen. Es ist dies nach Grosswardcin (SIMONKAI 1890) und Vésztő (BORBÁS 1892—93) der dritte Standort in Ungarn.

Dem Berichte über diese Entdeckung werden einige Bemerkungen über das Reinigen der Culturpflanzensamen von *Sinapis* und *Sinapis*-ähnlichen Unkrautsamen beigelegt.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1902

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): Torday Györgyotl

Artikel/Article: [A Sinapis dissecta Lag. Budapest határában 380-381](#)